IO. GEORGII SCHERZ
ICTI ET IN ACADEMIA ARGENTORA
ANTECESSORIS

DISSERTATIO
DE
DOTALITI
Vom
Leibgeding.

IENAE,
LITTERIS IO. CHRISTOPH. CROEKERI,
M DCC XXXX.

Digitized by Google

Digitized by Google

IO. GEORGII SCHERZ

ICTI ET IN ACADEMIA ARGENTORA

ANTECESSORIS

DISSERTATIO

DE

DOTALITI

Vom

Leibgeding.

IENAE,

LITTERIS IO. CHRISTOPH. CROEKERI,

M DCC XXXX.

Digitized by Google

d by Google

IO. GEORGII SCHERZ
ICTI ET IN ACADEMIA ARGENTORA
ANTECESSORIS

DISSERTATIO
DE
DOTALITI
Vom
Leibgeding.

IENAE,
LITTERIS IO. CHRISTOPH. CROEKERI,
M DCC XXXX.

Digitized by Google

PROOEMIVM.

Solent, qui de Themate Diſſertationi Academicae exhibendo laborant, i maxime ſtudere, vt ſpecioſi Tituli fuc nouitatis ſpeciem ei concilient; Hinc fit, v pro fungis vulgo habeantur, qui Materias licet vtiliſſimas, vulgares tamen & aliis quo que tractatas certamini Academico deſtinant Quae res, vti me ſemper male habuit, it non poteſt, non a cordato quouis improbari Quid enim? An ideo conſcribuntur Diſſer tationes, vt noua tradantur? An non eum potius in finem tales velitationes inſtituun tur, vt is, qui Reſpondentis perſonam induit palam oſtendat, quae hactenus a Præcepto ribus ſuis principia hauſerit, quove ratio num pondere illa nitantur. Quae dun

ico, non id ago, vt diſcipulos in Magiſtro-
um verba iurare velim; abſit vt id ſentiam!
um, ex *Senecae* Monito, *nibil aeque curandum*
t, quam ne pecorum ritu ſequamur antecedentium
regem, pergentes non qua eundum eſt, ſed qua itur.
Ea mihi potius ſententia animo ſedet, non
ninorem applauſum mereri eos, qui ab aliis
am tradita philoſophica libertate exami-
iant, &, quae minus bene ſe habent, obelo
iotant, quam vituperandi ſunt, qui dum
vetera propinant, noua dare videri volunt.
Mouit me Meditatio haecce, vt cum nuper
de Materia Diſputationis, vti vocant, Inau-
guralis deliberarem, *Dotalitiorum* fundum,
a ſummis quidem Viris iam ante aratum
atque cultum, ingredi decreuerim. Cuius
inſtituti vti *ſummum quendam* in hac Acade-
mia *Virum* Auctorem habeo, ita, ne tra-
ctationem, Beneuole Lector, Te dignam
numerisque omnibus abſolutam expectes,
precor. Animus ſaltem fuit potiora huius
Materiae delibare, & infelix lolium, ſteri-
lesque, quae hinc inde dominabantur, ave-
nas, quantum pote, tollere. Vale & cona-
tibus meis faue.

B. C. D.

B. C. D.

§. I.

Exhibiturus ſuccinctam de difficili illo nodisque pleniſſimo Dotalitii iure tractationem merito in ipſo ſtatim limine ex regula, quam Analytica praeſcribit, quaero: An ſit dotalitium? idque eo maiori ratione, quo vehementius dotalitium dari JCtus Romanus negauerit. In Romanorum enim Republica ne fando quidem quicquam de Dotalitiis auditum eſt. Factum inde, vt in toto Juris Romani Corpore ne γρῦ quidem de iis reperiatur. Quanquam enim in Indice Librorum, ex quibus Pandectae compilatae ſunt, ipſis Pandectis praemiſſo, inter Gaij Jureconſulti ſcripta referatur Dotalition βιβλίον ἕν, id tamen monſtri aliquid alere videtur; cuius Rei indicium eſt, quod in toto Digeſtorum opere nulla lex reperitur, quae ex illo dotalition libro deſumta ſit, nec tamen in GIPHANII, qui in locum vocis dotalition *ad L. Falcidiam*, aut HENELII, qui

Digitized by Google

i mavult ad *L. Cinciam*, ſententiam iuerim: magis ar-
let BERTRANDI opinio, qui in ſuo de *ICtorum Vitis*
ıctatu legit Dotalition βιβλίον ἕν. Licet autem Ro-
anis dotalitia non fuerint vſurpata, Maioribus ta-
en noſtris non incognita fuere. Imo antiquiſſi-
ıis iam temporibus huius moris veſtigia ſe produnt.
pectare huc videtur illuſtris *Taciti* locus *in c. 18. v. 2.*
e Mor. Germ. vbi haec habentur: *Dotem non Vxor Ma-*
ito (quemadmodum apud nos fit) *ſed vxori maritus*
ffert. Interſunt Parentes ac Propinqui ac munera probant.
Munera non ad delicias muliebres quaeſita, nec quibus noua
nupta comatur, ſed boues & frenatum equum & ſcutum cum
framea gladioque. De poſteriorum temporum more
res clara eſt ex iis, quae in Wiſigothorum, Burgun-
dionum, Alemannorum, Baiuuariorum, Ripuario-
rum, quae omnes Germanicae gentes fuere, Legi-
bus habentur in *Codice LL. Antiquarum Lindenbrogiano*,
ſed & ex jure Germanorum communi, Saxonico
inquam & Sueuico: quibus ſi addideris ſingularum
fere Prouinciarum imo ciuitatum leges, de rei ve-
ritate vix dubitare poſſis. Caeterum antiquus ille
dotandi mos non intra Germaniam ſolum ſtetit
ſed apud alias quoque Gentes obtinuit: de Anglis,
qui Saxonum ἀπόῤῥωξ ſunt, teſtatur JCtus & Philo-
logus ſummus IO. SELDENVS *de Vx. Hebr. lib. 2. c. 28.*
de Cantabris idem refert STRABO *lib. 3. Geogr.* de He-
braeis late idem docet modo laudatus SELDENVS
in d. tract. lib. 3. c. 9. de Siculis ex *Conſtitut. Neapolit.* de
Bulgaris ex *c. 30. qu. 5. c. 3.* res patet. His adde
quae habet *Illuſtr.* SCHILTERVS *noſter in Exercitat.*
ad π. XXXVI.

§. II.

§. II.

Conſequens eſt, vt de Nomine videamus. Deriuatur autem Dotalitii vox, vti cuiuis patet a Dote, vocabulo dotis in eo ſenſu accepto, quo in LL. Germanorum paſſim & in Jure Canonico *c. 6. X. de Donat. inter Vir. & Vxor.* reperitur. *Ioh. de Ianua* in *Catholico: Dotalis; a Dos dicitur hic & haec dotalis & hoc dotale* i. e. *doti adſcriptus vel in dote habitus & inde dotaliter aduerbium, & dotalicius, a, um, idem quod dotalis: Vnde dotalicium dotalicii* i. e. *dos vel dotis pretium.* Variis autem modis dotalitii vox vſurpatur; denotat enim 1. Rem ipſam dotalitii iure datam. 2. ius quod vxor habet in re ita data. 3. qualitatem rei. 4. Titulum, quo vxor talis rem poſſidet. Pro ipſa etiam dote ponitur, vt ex antea allegato *Ianuae* loco patet; ſic & pro dote Eccleſiae vſurpatur. *Charta Gorzienſis anno 765. Dotalitium, quo Pipinus Rex dotauit Eccleſiam in die qua dedicata eſt.* add. *Chart. Edgari Regis Anglorum in Monaſtic. Angl.* citatam a DV FRESNE *Gloſſ. h. v.* plures huius vocis ſignificationes vid. ap. BROCKDORFF. in Diſſ. *de Dotal.* ſub praeſid. TABORIS habitae §. 2. Dotalitium autem alias aliis quoque inſignitur nominibus; ſic in *Conſtit. Neapol. Dotarium, Doarium,* aliis *Doërium,* item *Duaria* nominatur. Galli *Douaire* vocant; quibusdam *ſuprauita* dicitur vid. DV FRESNE *in Gloſſ.* voc. *ſuprauita. Victalitium* quoque idem innuere videtur *Cothm. 1. Conſ. 50.* Inter ſynonyma BROCKDORFF. *in cit. Diſſert.* §. 4. etiam refert, quod vocetur in *l. fin. pr. C. de Donat. ante Nupt.* Remedium Nuptiale; ſed male; ibi enim non de Dotalitio, ſed de Donatione

propter

Digitized by Google

propter Nuptias ſermo eſt: denique ne quidem Donationis propter Nuptias συνώνυμον Grammaticum, de quo hic quaeritur, eſt Remedium Nuptiale; quippe quod & de dote dici poteſt & de quibuscunque aliis donationibus quibus Nouae nuptae ornari ſolent. Burgundis *Wittemon* a Wittemen, deſtinare, deputare appellatur. vid. Dn. SCHILT. Exercit. ad π. XXXVI. §. 71. Graecorum ὑπόβολον idem eſſe autumat CVIACIVS *Lib.5. Obſeruat.4.* dicente BROCKDORFFIO *in Diſſert. cit.* §. 4. ſed iniuriam ille facit CVIACIO. Doctoribus, imo ipſi Pontifici, *Donatio propter Nuptias* dicitur, ſed neſcio an recte; quae enim neceſſitas cogit, vt Rem Romanis ignotam Romano tamen nomine inſigniamus. Imponenda ſunt noua nouis rebus nomina, ait CICERO *in lib. 3. de Finibus.* Et quamuis generali quadam ratione dotalitium etiam donatio propter Nuptias appellari poſſit, ἀκρίβεια tamen Philoſophica non patitur, vt pro συνονύμοις venditentur.

§. III.

Germanis in vernacula ſua *Leibgeding* audit. vid. *J. Sax. Prou. lib. 1. art. 21. & lib. 3. Art. 74. & 75.* in Textu Latino *Vitae prouiſio. lib. 3. Art. 75.* Leibgeding dicitur, *weil es dem Wib gedingt iſt zu irme Libe*, vt loquitur *Ius Feud. Sax. c. 2.* vbi *Libe* non denotat corpus, ſed vitam: Illuſtr. SCHILTER. in *Gloſſ. Lib, Lyb, Libe, vita. des ewigen Libes, vitae aeternae.* K. *Symb. Apoſt. Geloube ewigen Lib.* Denotat autem vox *Leibgeding* non tantum hunc Vxoris vſumfructum, qui dotalitium appellatur, ſed & omnem vſumfructum in genere; imo & Emphyteutica bona hoc nomine venire aliquando reperiuntur.

untur. Faciunt huc quae ex *Iure Auguſt. MSCto. fol.* 5. communicauit *Illuſtris* SCHILTERVS. *Die Ratgeben haben geſetzt von unſers Erbarn Herrn Biſchof Wolfartz Gebot, der do Biſchof vvaz, und mit unſers Herren des Tegans und mit unſer Herren von dem Chor bot, und mit richer und mit armer Raut und Willen für mengen Chrieg der gevveſen iſt um Lipding von der Pfaffheit und auch von den Layen, daz von hin an uff Sant --- Tak der nu ſchierſt chumt alle Leut die Libding habent von Pfaffen und von Leyen, von jr Hofherren Brief nemen ſullen in dem Recht, als ſie jr Libding gevvunnen habent, und ſullen jn auch jr Hofherren Brief darüber geben an Widerrede. Svvelch Hofherre des vvidervvære des Underthan ſol ſinen Herren rechtfertigen um ſinen Brief jn einem Manod und ſullen jm die Pfleger und die Rautgeben helfen mit dem Vogt, daz jm ſin Brief gevertigt vvird. Svvelch Hofherren auch nit inſigel habent, die ſoll man alle under der Statt Inſigel verſchriben. Svver auch ſines Brieff nit genommen hat in dem vorgen: Zil, der hat ſin Recht an den vorgenant Lipding verloren. Es vvær dann jeman uzzer Landes der dez Geſezes nit vveſte, ſvvenn der vvider chumt der ſol aber tun vvas recht iſt.* Dotalitium etiam appellatur *Leibzucht*, de quo vid. *Gloſſ. Weichbild. ad art.* 22. Item *Wyedem*, ſic Rupertus Imperator conſenſum adhibuit ſuper dotalitio Bernhardi Marchionis Badenſis coniugi Annae Comitiſſae Oettingenſi promiſſum *vor ihren Wyedem, Zugeld und Morgengabe* 20000. *fl. an.* 1406. Sunt qui etiam *Wiederlegung* idem cum dotalitio eſſe aſſerunt; ſed vſus loquendi hac voce non tam dotalitium, quam donationem propter Nuptias denotat. vid. *Reform. Francof. P. I. Tit. XLIX. Vom Vorgang*

r Creditoren in der Execution, vbi expreſſe *Wieder-gung der Frauen Zugifft* per donationem propter Nuptias explicatur. add. Eiusd. *Reform. P. 3. Tit. II. on bedingten Heurathen und Heurathsbrieffen*, vbi eadem donatio propter Nuptias ſimpliciter appellatur *Wie-derlegnng.* conf. *Ulmiſche Ordin. P. 1.* §. *16.* & GOBLERI *Interpret. Nouell. Iuliani l. 2. t. 38.* Caeterum dotalitium etiam *Leibgut* appellatur in *Gloſſ. J. Feud. Sax. cap. 56.* plura huius vocis ſynonyma vid. apud BROCK-DORFF. *in Diſſ. cit.* §. add. HENELIVM *in tr. cit. c. 2.* §. *8.* qui & *Viduitatem* in hunc cenſum refert, quam tamen diſtinctum quid eſſe a dotalitio patet ex iis, quae habet du FRESNE in *Gloſſ. V. Viduitas.*

§. IV.

Haec de nomine. Nunc ad rem ipſam. Rimanti autem curioſius dotalitii Naturam patebit, cum ius aliud ſit in re, aliud ad rem; & illud varias rurſus habeat ſpecies, ad nullam tamen commodius id referri poſſe, quam eam ſeruitutis ſpeciem, quae Vſusfructus nomine venit; qua tamen voce non tantum vſumfructum verum, ſed etiam quaſi vſumfructum intellectum velim; vt adeo genus dotalitii ſit vſusfructus: quo ipſo puto ſatis diſtingui non tantum a donatione propter nuptias, ſed & a dote iuris Romani aliisque affinibus, de quibus tamen infra latius dicendi locus erit. Cum autem vſusfructus tanquam genus ſubalternum varias iterum ſub ſe habeat ſpecies, illud, per quod ab illis dotalitium diſtinguitur, probe notandum. Fine autem potiſſimum differt, qui eſt, vt prouideatur

deatur vxori poſt mortem mariti ex bonis eiusden de alimentis ad dies vitae ; Ex quo haec videtu fluere definitio: *Dotalitium eſt ius vtendi fruendi cert. bonorum mariti parte vxori competens poſt fata mariti v. inde digne ſe exbibere poſſit.* Quamuis autem BROCK DORFFIVS in *Diſſertat. cit. Dotalitium* per *Ius quo vir vxori ſuae ratione dotis datae in ſuis bonis concedit vt eo vidua facta ad dies vitae vtatur fruatur;* & *Henelius in Tract. cit. cap. 2.* per *Donationem Antiphernalem quae a marito vel eius nomine a quouis alio in vxorem confertur*, definiat, neſcio tamen an id, quod de reſpectu dotalitii ad dotem inſeritur, recte ſe habeat. Etſi enim relatorum ea ſit Natura vt vix definiri poſſint niſi per ſuum fundamentum & terminum, id tamen de relatis ſecundum eſſe tantum verum eſt, non de iis, quae ſecundum dici ſaltem ad ſe referuntur; ad quorum poſteriorum Numerum pertinere dotem & dotalitium ex eo manifeſtum eſt, quia & dos ſine dotalitio, & dotalitium ſine dote non tantum concipi poteſt, ſed reuera etiam datur.

§. V.

Propoſita ita definitione dotalitii eſſentiali par eſt, vt ad cauſalem progrediar. Cum autem cauſae cuiusque rei ſint vel externae vel internae; & externarum altera efficiens, altera finalis; internarum prior materialis, poſterior formalis ſit, prima mihi cauſae efficientis contemplatio erit. Cum autem plures ad eundem effectum concurrant ſaepe cauſae efficientes diuerſo tamen modo, alia ſcilic. pro-

ore influxu, alia remotiore, cauſa efficiens dota-
ii alia erit remota, alia proxima. Remota eſt
is Nat. & Gentium, Germanorum item Jus Ciuile;
ud quos antiquiſſimis iam temporibus vſu obti-
nuit, vt vxoribus dotalitia conſtituerentur, quae
es ita inualuit, vt quod antea moribus ſaltem ob-
nuerat, poſtea Legibus expreſſis approbaretur.
Vid. *Spec. Sax. lib. 1. art. 21. 32. l. 2. a. 21. l. 3. a. 74. & ſeq.*
dd. *Spec. Suev. cap. XXI. LL. Wiſigoth. l. 3. T. 1. c. 5.*
& *lib. 3. T. 1. c. 9. LL. Burgund. Tit. 69. & in addit. Tit. 14.*
LL. Baiuuar. cap. 14. Tit. VII.
LL. Alem. cap. 55. & ſeq.
LL. Ripuar. cap. 37. quo an etiam referri debeat *Au-
thentica: Aequalitas dotis. C. de Pact. Conuent.* iure du-
bites. Quamuis enim *Gloſſator Iur. Feud. Sax. cap. 157.*
dicat: *In dieſem gegenwertigen Capitel beweiſt das Recht
wie groſſe Genad und ſunderliche Sorgfeltigkeit der edel und
hochgeboren Keiſer Friderich gehabt hab zu den Frauen und
zu ihrem Leib-Geding, das jn gegeben und beſtetigt ward
mit Keiſerlicher Majeſtat Willen und Gewalt ut in Aut. de
equa. §. 1. col. VII. des vollbringt er hie dieſelbigen Genade.*
nihilominus tamen cuiuis clarum eſt, ne verbulo
quidem ibi de dotalitio agi; ſcilicet nihil fre-
quentius eſt maleſano illi Gloſſatori, quam ea quae
Juris Romani ſunt confundere cum iis quae ad
Germanorum Ius ſpectant. Cauſa efficiens proxi-
ma eſt maritus, qui vxori dotalitium promittere
ſolet; idque conſenſu non tantum expreſſo ſed ali-
cubi etiam praeſumto, hinc eſt vt dotalitium diui-
datur in conuentionale & conſuetudinarium; paſ-
ſim enim, etiamſi nihil plane vxori promiſſum ſit,
ex conſuetudine tamen debetur. Vide *les Coutumes
de*

de France, vbi plurimis locis reperitur diſtinctic *entre le Douaire conventionel & coutumier.* quorum prius etiam appellatur *le Douaire prefix.* Notandum autem quod aliquando vxor, etiamſi expreſſe de dotalitio pactum ſit, eligere poſſit an conuentionale an vero conſuetudinarium habere velit, niſi aliter conuentum. Sic *dans les Coutum. de Meaux chap. 2. La femme douée de douaire prefix peut aprés le decés de ſon Marj choiſir & elire le douaire prefix ou coutumier, lequel elle voudra.* Aliud plane eſt *Iure Melunenſi*, quo vxor, cui expreſſe promiſſum eſt a Marito dotalitium, non poteſt conſuetudinarium eligere, niſi id ei in pactis dotalibus permiſſum fuerit. vid. *les Cout. du baillage de Melun. art. 237.* adde *les Cout. de Sens. art. 168.* an vero Mariti Nobiles ſaltem poſſint conſtituere dotalitium, inter Dd. diſceptatur; ſunt qui affirmant, ſunt qui negant; qui poſteriores tamen meo quidem iudicio errant. Quamuis enim inter Nobiles magis in vſu eſſe dotalitia negari non poſſit, inde tamen inferri nequit, quod ſoli Nobiles ea conſtituere poſſint. quidni enim plebeiis etiam Vxoribus proſpicere liceat? Imo ſi originem rei ſpectes, patebit indiſtincte dotes & inde orta dotalitia a ſponſis ſponſabus eſſe conſtituta, vt adeo BERLICH. 2. *Concluſ. 50.* temere afferat ab initio inter Nobiles ſaltem ea frequentata fuiſſe, quem errorem etiam errat BROCKDORFF *in Diſſert. alleg.* §. 11. quod ſi autem Maritus nec inter viuos nec in Teſtamento dotalitium Vxori ſuae deſtinauerit, vbicunque dotalitium conſuetudinarium receptum eſt tenentur heredes allodiales,

les, ſi modo Vxor illa dotem ſuam repetere
lit, ei de dotalitio proſpicere: quatenus autem
:ceſſores feudales teneantur vid. in Illuſtris Dn.
HILTERI *Introduct. ad J. Feud. vtrumque cap. VII.*
VIII. Impulſiua dotalitii cauſa, quae certa ratio-
: ad Efficientem refertur, videtur eſſe tum amor
oniugalis, tum vt honori mariti conſulatur.
:um enim vxores non facile aliquid acquirere
oſſint mortuo marito, indignum defuncti exiſti-
natione habetur, ſi vidua ope maritali deſtituta in
aupertate viuere cogeretur.

§. VI.

Finis enim Dotalitii, vti iam ſupra dictum,
eſt, vt Vxori poſt mortem Mariti prouideatur ex
bonis eiusdem, vnde & prouiſio Vitae appellatur
in *Lat. Text. Spec. Sax. l. 3. Art. 75.* & victalitium ſeu
vitalitium, quia ad victum & vitam vxori datum
eſt; addit quidem BROCKDORFF. *in Diſſertat. citat.*
§. *34.* finem primum dotalitii eſſe, vt pro dote ſua
mulier eo ſecurior ſit, &, ſi forte Maritus dotem
alienet vel prodigaliter conſumat aut aliter amit-
tat, dotalitium in compenſationem dotis retinere
& damnum reſarcire poſſit; ſed neſcio an hic plane
ſit finis dotalitii; ad quid enim prodeſſet donatio
propter nuptias, quam tamen ſaepe cum dotalitio
ſimul ſtare deprehendimus, ſi de dote ſecurior
iam eſſet vxor per dotalitium, Male Ergo id, quod
de donatione propter Nuptias ius Romanum aſſe-
rit, cum BERLICHIO & SCHNEIDEVVINO, ad
dotalitium applicat modo dictus BROCKDOFFIVS,
qui

qui in eo etiam aliquid humani paſſus videtur, quod finem ortum dotalitii eſſe dicat, vt habeat ſuperſtes, quo honorem priſtini Coniugii tueatur. Si enim vel maxime recte ſe haberet diſtinctio illa inter finem primum & ortum, male tamen aſſereretur finem dotalitii ortum eſſe, vt habeat ſuperſtes, quo honorem priſtini coniugii tueatur. Quo modo enim is finis ortus eſſe dici poteſt, qui fere principaliter intenditur ab eo, qui dotalitium conſtituit? Et an Ergo ex eo, quod Vxor per dotalitium ſecurior redditur de dote, oritur id vt etiam ipſi preuideatur de victu poſt mortem Mariti? Eadem ſane ratione etiam Donationis propter Nuptias finis ortus eſſet, vt haberet ſuperſtes vnde honorem priſtini Coniugii tueretur.

§. VII.

Materiam dotalitii quod attinet, conſtitui illud poteſt in bonis tam feudalibus quam allodialibus; & in his quidem libere & pro lubitu; ſuae enim quisque Rei Moderator eſt & Arbiter *l. 21. C. Mand.* imo proprie in allodialibus id conſtitui aſſerit *Text. in ſpec. Saxon. art. 75. l. 3. An eigenem Gut iſt rechte Gab und Leibzucht der Frawen, dann es ihn daran niemand brechen mag zu ihrm Leib und nicht an Leben, dann es ihn daran moncherlei Weis gebrochen mag werden;* ad quem locum quae *Gloſſa* habet tricae apinaeque ſunt. In Feudalibus vero ex mente iuris antiqui dotalitium aliter conſtitui non poteſt, niſi cum conſenſu agnatorum & domini; qui domini conſenſus adeo neceſſarius fuit, vt etiam in feudis imme-

immediate Imperio ſubiectis adhiberetur; ſic Imp. Rupertus conſenſum praebuit Alberto Palatino Duci Bauariae vt dotalitium Coniugi Margaritae Cliuienſi conſtitueret in feudis Imperii Anno 1402. Norimbergae. vid. Illuſtr. Dn. SCHILTER. *Comm. ad J. F. A. cap. 26.* §. *XI.* Quod de Agnatorum conſenſu dixi, id & de bonis Avitis, etiamſi non ſint feudalia, iure veteri Germanorum verum eſſe egregie, vt omnia ſolet, probat modo allegatus Dn. SCHILTERVS *in eod. Comment. cap. 64.* §. *5.* vbi eam Iuris antiqui rationem affert, quod per Inueſtituram plerumque concedi ſolitum fuerit dotalitium adeoque vera poſſeſſio translata fuerit; id cum hodie rariſſime fiat, dotalitium etiam in feudalibus ſine conſenſu heredum ſiue deſcendentium conſtitui poteſt, praeſertim in Saxonia, in quam rem, vide quos citat idem Illuſtris SCHILTERVS in *dicto Commentario* §. *11.* imo in Sileſia ne quidem domini conſenſus requiritur, idque ex ſingulari priuilegio, quo *die Lebens-Leut die Leben-Güter, wann ſie nicht auff dem Fall ſtehen, ihrem guten Belieben nach ohne Einwilligung des Leben-Herrens und der Agnaten alieniren, verwenden, verkauffen und verteſtiren können, gleich als ob es Erb-und eigene Güter wären,* dicente SCHICKFVS. *in Sileſ. renou. lib. 3. cap. 25.* aliud plane eſt de iure feudali Longobardico. vid. *2. F. 8.* §. *vlt.* ubi per *tertiam* ſeu *quartam* videtur intelligere Morgengabam, quae ex conſtitutione Luitprandi Regis ad minimum quartam bonorum Mariti continere debebat. vid. *LL. Longobard. lib. 1. t. de his quae a Vir. in Mulier.* Cum autem res tam allodiales, quam

feudales

feudales partim ſint corporales, partim incorporales & illarum aliae mobiles, aliae immobiles, in omnibus harum ſpecierum dotalitium conſtitui nec lex, nec iuris ratio vetat, ſufficit enim, quod hac ratione Vxor ex bonis Mariti ea quae ad vitam ipſi ſunt neceſſaria habere poſſit. Id adhuc deciſionem meretur: An etiam Maritus in bonis fideicommiſſo ſubiectis dotalitium Vxori relinquere poſſit? Ad quam quaeſtionem reſpondeo negando. Regulariter enim bona fideicommiſſo ſubiecta alienari non poſſunt a fiduciario: Non autem is tantum alienare videtur, qui dominium transfert in alium, ſed & qui vſumfructum dat. vid. *l. vlt. C. de Reb. alien. non alien.* Vnde patet eo minus in bonis fideicommiſſariis dotalitium concedi poſſe a Marito, quo propius hic vſusfructus ad dominium vtile accedit. Exceptiones vid. *ap.* HENEL. *tr. alleg. c. 5. §. 9.* qui tamen ex regula exceptionem, & ex exceptione regulam facit. An vero & in bonis, quorum Vſumfructum tantum habet, id fieri poſſit, vix dubium eſſe poteſt illi, qui nouit Vſumfructum morte Vſufructuarii extingui: Adducit quidem & illam rationem, quia ſeruitutis ſeruitus eſſe non poteſt; ſed non opus eſt, vt eo recurramus. Mortuo enim marito ſeruitus extincta ſeruitus non amplius eſt, adeoque talis vſusfructus ſi vxori relinqueretur, non eſſet ſeruitutis ſeruitus; Accedit, quod regulam illam, quae dicit ſeruitutem ſeruitutis dari non poſſe, tanquam merum Romanorum ſubtilitatis πωλάξιον vix agnoſcere vi-

C detur

n Ritters Art ſeinem Weibe gibt des Morgens, als er
ıt jr zu Tiſch ſizt, und die gibt er jr on Erben Urlaub.
bi tamen ſponſalitia largitas male prp ſynonymo
Aorgengabae venditatur; cum illa proprie nil
liud ſit quam Donatio propter Nuptias, hinc &
n Graeco textu *Nouell. 119.* διὰ τῆς γάμης δωρεὰ appel-
atur, quam tamen a Morgengaba expreſſe diſtin-
guit *Gloſſator Iur. Saxon. Prouinc.* in Loco antea alle-
gato. Viduum quod attinet, illud in eo differt,
quod per viduum non tantum prouidetur vxori
ex bonis Mariti, ſed etiam aliquando Marito ex
bonis vxoris. vide elegantem *Diſſertationem Inaugur.*
Dn. IOH. IACOBI FRIDII *p. m. de Iure Viduitatis*
anno 1645. hic habitam. Sunt, vt ante dixi, qui
pro forma eius iactent reſpectum dotis; aſt cum
forma det eſſe rei; ſine dote autem dentur dota-
litia; aſſertum illud fragili tibicine niti apparet.
Ex quo ipſo etiam patet, falli eos, qui inuita The-
mide Germanica Auth. *aequalitas. C. de Pactis Conu.*
ad dotalitium trahunt, & neceſſarium eſſe clami-
tant, vt ad minimum dotalitii & dotis ſit aequa-
litas, cum tamen eos & Antiqui Mores & hodierna
Praxis refutet.

§. IX.

Expoſitis ita Principiis & Cauſis Dotalitii con-
ſequens eſt, vt Effectus ex cauſis fluentes tradam.
Cum autem Effectus nihil aliud ſit, quam id,
quod Cauſa Efficiens pro fine habet, manifeſtum
eſt Dotalitii, Effectum eſſe Prouiſionem vxoris
de Vitalitio. Is enim, qui dotalitium promittit,
nihil

nihil aliud intendit, quam vt vxori prouideatur adeoque Dotalitii promiſſi Conſequens proprium eſt, ex parte vxoris, ius petendi vſumfructum in bonis mariti ad dies vitae; ex parte vero heredum obligatio ſeu necesſitas patiendi, vt bonis mariti vxor vtatur fruatur. Cum autem non ſufficiat ius habere petendi, niſi illud ipſum etiam in actum deducatur, videamus quae remedia vxori tali competant. Inueſtigandum itaque quae actio ex Dotalitio promiſſo detur. Cum autem promiſſio haec fieri poſſit vel actu quodam inter viuos, & vel in pactis dotalibus, vel alio modo, vel in Teſtamento aut Codicillis; cum in pactis dotalibus promiſſum fuerit, actio ex ſtipulatu competet ſecundum Iuris Iuſtinianei principia, ea enim vis pactis dotalibus ab Imperatore Iuſtiniano in *l. vn.* §. *1. & 13. C. de R. U. A.* tributa eſt, vt praeter aliorum pactorum nudorum naturam actionem ex ſtipulatu producant; aſt cum ex principiis Iuris Germanici, quod omnia pacta ſeruari vult, ex quouis etiam nudo pacto oriatur obligatio efficax & actio vid. CARPZOV. *p. 2. C. 19. def. 17.* & Illuſtr. SCHILTER. *Exercit. ad π. XXIV.* §. *75.* non opus eſt, vt eo confugiamus; poſſumus enim inſtituere Condictionem ex Moribus, quae actio etiam tum locum habebit, ſi extra pacta dotalia alia quadam ratione promiſſum fuerit dotalitium. Si vero in Teſtamento delatum illud fuerit, easdem actiones, quas alii Legatarii aduerſus heredem habebunt, exercere poterit vxor; ſcilicet Hypothecariam & ex Teſtamento Condictionem. An vero & Rei Vindicatio-

 dicatio-

cationem? dubitare poſſis ex eo, quia Dotalitium
t ſpecies vſusfructus; ſed reſpondeo: Dotalitium
t quidem vſusfructus, ſed non merus, verum
milis vſufructui feudali, adeoque dominii vtilis
pecies; nunc autem illis, qui dominium vtile ha-
ent, etiam a Legibus conceditur Rei Vindicatio
tilis, quod exemplo ſuperficiarii *l. 1. §. 1. π. de R. V.*
Emphyteutae *l. 3. §. 1. π. ſi ager Vectigal.* Vaſalli *2. F. 8.*
vn. probat SCHÜZ *in Compend. Lauterb. Tit. de R. V.*
At dicis: Traditionibus & vſucapionibus dominia
rerum transferuntur ex *l. 20. C. de Pact.* verum re-
ſpondeo: regulam non modo in legatis ſecundum
ipſummet ius Romanum Exceptionem pati vid.
l. 86. §. 2. π. de legat. 1. add. GROT. *de Iure Belli & Pac.*
2: 6, 1. & 2: 2, 25. ſed & in aliis de iure Germano-
rum, vbi non tantum dominium, ſed poſſeſſio ſine
corporali apprehenſione tranſit ſaepius. vid. *Illuſtr.*
SCHILTER. *Exercitat. ad π. XV. §. 13. & XXX. §. 105.*
& 122. vbi Gallico iure idem obſeruari tradit; quod
in dotalitio etiam aliquando obtinet; hinc *les Cou-*
tumes d'Eſtampes cap. XI. de Douaires: le Douaire Cou-
tumier ſaiſit. idem obtinet iure Pariſienſi vid. *chap.*
XII. de Douaires, des Coutumes de la Prevôté & de la
Vicomté de Paris. Iure vero Meldenſi idem quidem
ſtatuitur quoad Dotalitium Conſuetudinarium; aſt
de conuentionali dicitur, quod tum demum vxor
poſſeſſionem eius nanciſcatur, *apres qu'elle l'a ac-*
cepté en jugement les heritiers de ſon mari preſens ou deüe-
ment appellez. Apres la quelle acceptation ainſi faite,
que dit eſt, la femme ſe peut dire ſaiſie du dit douaire
prefix vid. *les Coutum. de Meaux cap. 2. de Douaires.*
Sed

Sed quid? ſi nihil expreſſe promiſſum ſit, Conſuetudine tamen regionis obtineat, vt uxoribus dotalitia Conſuetudinaria debeantur, quae Actio inde dabitur? Arbitror Condictionem ex Legibus aut potius ex Moribus hic locum habituram. Quamuis autem ROTSCHÜZ *in Tract. de Dotalitii Art. 1. num. 2.* putet competere vxori ratione dotalitii Actionem Praeſcriptis verbis ex Contractu Innominato Do vt des, vix tamen illud admiſerim. Dos enim non ideo datur Marito ab vxore, vt ipſa aliud quid recipiat, ſed vt Maritus habeat, vnde Matrimonii onera ſuſtinere poſſit. *l. 20. C. de Iure Dot. l. 7. in pr. l. 76. in fin. π. eod.* adeoque potius eſſet Contractus do vt facias; ſed nec nominatus Contractus eſt Dotis datio, nec innominatus. Non nominatus, quia nullibi inter illos refertur; Non innominatus, quia is, qui ſemel dedit dotem ius poenitendi non habet, quod tamen proprium eſt Contractuum innominatorum *l. 5. pr. π. de Condict. cauſ. dat. cauſ. non ſecut.* CARPZOV. *2. 33. def. 23.* Quamuis autem haec ita ſint, non tamen plane negari poteſt dari ratione Dotalitii actionem Praeſcriptis verbis ſeu potius in factum, ſcilicet eo ſenſu, quo hodie omnes actiones per modum actionis praeſcriptis verbis & in factum inſtitui dicuntur. conf. OLDENDORP. *Cl. IV. Act. XL. §. 1.* Porro Hypothecariam etiam actionem omne dotalitium parit, quae ex tacita, quam vxor habet, ſi dotalitium vel Conuentionale vel conſuetudinarium ei debeatur, hypotheca ortum trahit; licet autem non deſint Doctores qui ſtatuant taci-

tam

Digitized by Google

n hypothecam nulli adſcribendam eſſe, niſi iis,
ibus Lex illam expreſſe dedit, non tamen exi-
mandum eſt lege ſaltem ſcripta tacitas ſeu Le-
les hypothecas conſtitui; quidni enim idem pos-
Lex non ſcripta ſeu conſuetudo? imo in re-
entioribus Prouinciarum & ciuitatum Legibus vt
urimum expreſſe Hypothecae tacitae ius ratione
otalitii vxori tribuitur vid. CARPZOV. *1. conſt. 20.*
ef. 93. vbi & ius praelationis vivo etiam marito,
ed non ſoluendo exiſtente vxori tali competere
ſſerit. Praeter actionem autem & ius Retentio-
is competit vxori de quo vid. HENEL. *in Tract.*
le dotalit. pag. m. 216. Conſtituti autem dotalitii, quod
probe diſtinguendum a promiſſo, & quaſi traditi
effectus primus eſt, actus vtendi fruendi ſeu vtilita-
tem omnem ex re in dotalitium data percipiendi;
ortus eſt, tum vtilis Rei vindicatio, tum Confes-
ſoria actio, quae aduerſus quemcunque turban-
tem vel impedientem in exercitio iuris ſui com-
petit. Formulas harum actionum exhibet modo
allegatus HENEL. *d. tract. 20. §. 9.* vbi remedia pos-
ſeſſoria ex interdicto vnde vi, & vti poſſidetis item
Can. redintegrand. Cauſ. 3. qu. 1. & *ex cap. ſaepe. de Reſtit.*
Spoliat. vxori tali competere etiam aſſerit; Sed ad
adiuncta pergendum.

§. X.

Sunt autem illa duplicis generis; alia enim ita
comparata ſunt, vt regulariter inſint, poſſint tamen
abeſſe, ſi ſpeciali pacto vel alio modo id agatur; alia
ita ſe habent, vt non inſint, niſi expreſſe de iis

dictum

dictum fuerit. Illa ICtis Naturalia, Porphyrio Iſagoge συμβεβηκότα ἀχώριστα; haec accidentalia conuentionalia, συμβεβηκότα χοριστὰ, dici ſolent. naturalia refero, ius prioritatis, quod vxor prae al Creditoribus habet ratione dotalitii; hinc *Gloſſ. J. Feud. Sax. ad c. 31. Nota, Nach dem als ihr Mann ſtir kommen das Weib mit ihrer Bevveiſung für Gericht u ſprech: nach dem das meine Leibzucht die erſte Gabe die mir mein Mann gegeben hat, und den Vortritt hat v allen andern an dem ungetheilten Gut, ſo bitt ich in Rec zu erfahren, ob mir nicht mein Schuld die ich hier bevve erſt folgen ſolt, vvenn das mich jemand daran gehinde mag, oder vvas darumb recht ſey; ſo findet man zu Rech die Schuld die erſt bevveiſt ſey auf dem Gut die gelde m billich zu dem erſten.* conf. CARPZ. *1. 28. def. 93.* Hu etiam pertinet quod foemina dotalitiata immun ſit ab omni aere alieno Mariti, ita, vt etiamſi pr Marito aes illud contrahente ſeſe obligauerit, ta men in ſubſidium demum teneatur; ſi nempe Cre ditor ab haeredibus mariti ſuum recuperare ne queat. vid. *Gloſſ. Iur. Feud. Sax. ad dict. c. 31.* ibi: *zu andern.* conf. *les Coutumes de Laon en Vermandois*, vb *A. 47.* dicitur: *Douaires prefix & Coutumiers ſont pre ferez a toutes debtes nanties de puis la celebration du Ma riage & benediction ſacerdotale;* nec minus huc ſpectat quod maritus durante matrimonio non poſſit alie nare dotalitium. *Ead. Gl. Iur. Feud. Sax. dict. loc. De dritte Vortheil den die Frauen haben das iſt das ihn ih Mann ihr Leibgeding nicht empfremden mæge.* quo & fa ciunt *les Coutum. de Laon.* vbi haec habentur *Art. 42 Si le mary conſtant le mariage de luy & de ſa femme avoi*

D *vend*

du aucuns heritages, qui luy appartenoient au jour du riage ou luy ſeroient echeus conſtant iceluy par ſucceſſion ligne directe ſans le conſentiment de ſa femme & ſans elle eut renoncé à ſon douaire, peut icelle femme apres le ſpas de ſon mary pourſuyvir let detenteurs desdits heri-ges pour ſon dit douaire, le quel luy doit être reſervé ſur ux beritages, ſauf le recours de garantie aux detenteurs ntre les beriteurs du mary. Vnde patet dari aduerſus oſſeſſorem quemcunque realem vxori actionem; uod amplius declarant *les Coutumes de Chaalons art. 57.* bi dicitur, quod vxor habeat Electionem, an velit erſonali actione heredem, an vero hypothecaria oſſeſſorem quemcunque conuenire; qui ipſe lo-cus etiam oſtendit regulam de prohibita alienatione Exceptionem habere in eo caſu, ſi vxor vel in alie-nationem debito modo conſentiat vel dotalitio re-nunciet, adde etiam quae habet BERLICH. *P. II. Concl. 50. n. 53.* Caeterum tenetur vidua, cui dota-litium conſtitutum eſt boni viri arbitrio vti rebus in dotalitium datis; iure Turonenſi iis, quibus ab-ūtitur, priuatur *Cout. de Tours Tit. 30. de Douaires.* obligata itaque eſt rem modicis ſumtibus reficere *arg. l. 7. §. 2. & 3. l. 64. π. de vſufr. & quemadm.* Gregem ſupplere *arg. l. 68. §. fin. π. ibid.* arbores ſubſtituere *arg. l. 18. π. eod. Cout. de Tours d. l. de Douaires. Douai-riere noble ou roturiere doit tenir les Maiſons, vignes & au-tres choſes, en tel eſtat que bailleés luy ont eſté par douaire, les reparer comme un uſufruitier, ſans coupper ny extirper vignes, arbres, bois anciens & non accouſtumez à couppe, ſi non que la dite couppe ſe face pour reparer les choſes du dit douaire, le dit proprietaire toutefois audit cas preallablement*

appellé

appellé & ſi elle fait autrement eſt priveé de choſes du douair esquelles elle a mal verſeé. Amplius de reparation agunt *les Coutumes du baillage de Melun*, quae diſtinguunt inter reparationem maiorem & minorem quarum haec ad foeminam dotalitiatam, illa ad proprietarium ſpectat. Ad reparationem minorem refertur, *d' entretenir les edifices des couvertures, huys planchers, feneſtres, cloiſons, chemineés aſſiſes contre le dits cloiſons.* Ad maiorem, *les fondemens, gros murs poutres, chemineés aſſiſes contre gros murs.* vid. art. 242 Tenetur etiam talis foemina collectas, Tributa onera realia, &, ſi in feudo dotalitium ſit conſtitutum, etiam ſeruitia feudalia praeſtare; quamuis ſufficiat, ſi loco ſeruitiorum pecunia Domino ſubueniat. *Gl. ad J. F. S. c. 56. auch fürtmehr ſollet ihr wiſſen die Dienſt die uff einer Frauen Güter liegen die mügen einem Herren nicht empfuret werden noch gemindert durch den Genaden willen die der Herr der Frauen gethan hat des Leibgedings halber; wann alle Dienſt, die ein Mann mit dem Leib vollbringen ſoll und mit dem Leib dienen ſinem Herren, die ſoll die Frau verdienen mit ihrem Gut, ob es ir von Genaden nicht wird vertragen und nachgelaſſen, vt in Aut. de Mandat. Princip. §. oportet col. 3. Notſteur, Heerſteur, Geſchoß und Bethe wo die gemeiniglichen über das Land geben, die ſoll die Frau auch geben und mitleiden von jrem Leibgeding.* conf. *Cout. de Tours Tit. XXX.* & aliis. Id quoque ad Dotalitii naturalia ſpectat, quod regulariter ad heredes Mariti redeat poſt mortem vxoris; fit tamen aliquando vt id non obtineat, quoties nempe aliter conuentum. *Les Cout. de Paris chap. 12. de Douaires: Le douaire d' une*

 ſomme

me des deniers pour une fois promis à une femme au té de ſon mariage n'eſt à la vie dela femme tant ſeu- ent s'il n'y a enfans nez & procreez du Mariage & : tel douaire apres le tres-pas dela femme revenir aux ·itiers du mary, s'il n'y a contract au-contraire. Imo ·e *Senonenſi* Dotalitium in rebus mobilibus aut :cunia vxori conſtitutum pleno proprietatis iure eƈtat ad vxorem: *Femme doueé par douaire prefix de mme des deniers ou autres choſes mobiliaires l' emporte elle & aux ſiens toujours en pleine proprieté & vſufruit.* ıdde *les Coutumes d' Auxerres art. 214.* quo ipſo tamen otalitii terminos notisſimos egreditur, vti de de- ıoſito, quod irregulare vocant, loquitur *l. 24. π. De- oſiti.* Dotalitium enim iure vſusfructus ſpeƈtat ad Vi- duam, non iure proprietatis per ea, quae ſupra dixi. ıdd. BERLICH. *Part. II. Concl. 50. n. 58.* & BROCK- DORFF. *in allegat. Diſſert.* §. 36. vbi ex BERLICHIO exemplum affert dotalitii, in quo femina habeat proprietatem, ſcil. in eo caſu, ſi poſt acquiſitum in allodialibus dotalitium liberi moriantur; ſed neſcio an hic obſervata fuerit Dialecticorum Regula, ſe- cundum quam Exceptum debet contineri ſub ſub- ieƈto propoſitionis Exceptiuae; ſi enim liberi mo- riantur, bona illa, quae antea iure dotalitii Mater eorum poſſederat, non amplius ſub nomine dota- litii continentur; Qui ergo a dotalitio excipi po- teſt, quod Dotalitium non eſt? Id etiam circa dotalitia ſolenne eſt, quod, ſi ratione dotis promis- ſum illud ſit, dotem Vidua repetere non poſſit, ita tamen vt eligendi ius habeat, an dotem, an vero dotalitium habere velit; quod fori noſtri vſu fre- quen-

quentari docet HENELIUS *in dict. tract. c. 4.* quae re dubio procul ex eo originem traxit, quod dotalitium non ſatis diſtinxere Doctores a Donatione propter nuptias, de quorum tamen differentia iam ſupra actum. Pacto tamen fieri poteſt, vt & dotalitium & dotem petere poſſit vidua. *Excellent. Dn.* STRYCK. *meus in alma Fridericiana Praeceptor aeternum colendus in Tract. de Cautel. Contract. Sect. III. cap. 8. §. 28.* add. *Conſtit. Elect. Part. II. C. 42.* & ad eam CARPZOVIUM. Illud etiam, quod vſusfructus dotalitiaris duret vsque ad mortem Vxoris pactis mutari poteſt; Quamuis enim ex communi vſusfructus natura id habeat dotalitium, quod cum vita vxoris expiret, nihil tamen impedit, quin pacto illud reſtringatur ad caſum e. gr. donec ad ſecunda vota transierit. Modus quoque & quantitas Dotalitii, pro ratione tamen cuiusque regionis, ad naturalia pertinet. Iure Saxonico, ſi dotem attulerit foemina, duplum dotis eſſe ſolet in Dotalitio. vid. *Gloſſ. ad Weichbild. Artic. 22.* vbi dicitur: *Der Lebens-Folger iſt ſchuldig gegen der Frauen Einbringen noch eins ſo hoch dem Landsbrauch nach die Leibzucht aus den Gütern aufzurichten.* adde CARPZOV. *Conſt. Elect. P. II. C. 42. d. 2. Iure Turonenſi* Dotalitium Conſuetudinarium conſiſtit *dans la tierce partie des biens, propres ou acqueſts, que le Mary avoit lors de leur mariage ou de ceux qui par ſucceſſions directes ou collaterales luy ſont echeuz pendant iceluy. Cout. de Tours Tit. XXX. de Douaires,* vbi itidem habetur, quod minus quidem eſſe poſſit Conuentionale Dotalitium Conſuetudinario; Maius vero ſi ſit, ad Conſuetu-

ıarii quantitatem redigatur. conf. MYLER. ab EH-
ENBACH *in Gamolog. Princ. Imp. c. 10. & 11.* & Dn.
RYCK. *de Cautel. Contr. Sect. III. cap. 8.* §. 34. Plura
ıberem quae hic adderem, ſed nolo aliorum ſcri-
ia compilare. Inter Accidentalia merito refero
Cautionis Praeſtationem. Non enim aliter tenetur
xor dotalitiata ad eam, quam ſi expreſſe de ea fuerit
onuentum. Obſtare quidem aſſertioni meae vi-
letur *l. 13. π. de Vſuf.* in qua non tantum in vſufructu
egato, ſed etiam in genere in omni vſufructu ſatis-
lationem praeſtandam eſſe aſſerit VLPIANVS Iulia-
num quoque in ſuas partes allegans. conf. *l. 1. & t. t.
π. Vſufruct. quemadm.* Frontem quoque *Legis 6. §. 1.
verſic. Mobilium C. de ſecund. Nupt.* obuertit BROCK-
DORFF. *in dict. Diſſert.* §. 32. qui & ipſe Magnorum
ICtorum CARPZOVII *in Reſp. Electoral. l. 6. Tit. 6.
Reſp. 55. n. 11. & Conſt. Part. 2. Conſt. 42. def.* & HERINGII
in Tr. de Fideiuſſor. c. 6. aliorumque Auctoritate nititur.
Verum aërem feriunt illius argumenta: Leges enim
ex corpore Romani iuris allegatas quod attinet, illae
loquuntur de mero iuris Romani vſufructu, non
de vſufructu Iuris Germanici qui iure feudi datur &
dominii vtilis ſpecies eſt, prout egregie, vti omnia
ſolet, adſtruit *Illuſtr. Dn.* SCHILTER. *in Exercitat. ad
π. XVII.* §. 21. vbi etiam docet, eum, qui dominium
vtile habet, non teneri ad Cautionem. Nec magis
autoritates me mouent; oppono enim *Carpzouio,
Heringio*, aliisque non minoris cenſus Viros *Berli-
chium*, *Rauchbarium* aliosque. Notandum tamen,
quod Pariſienſium iure obligata ſit talis mulier do-
talitiata ad Cautionem, ſed iuratoriam tantum; ſi
vero

vero ad ſecundas nuptias prouolauerit ad maiorem vide *les Coutumes reformeés de la Prevoſté & de la Vicomté de Paris. Tit. de Douaires.* Illud quoque dotalitio accidentale eſt, quod poſſit promitti tam ante Nuptias quam durante matrimonio eodem modo, quo Donatio propter nuptias de iure Iuſtinianeo; quo facit *cap. 15. X. de foro Compet.* vbi continetur obiectio Reginae Angliae oppoſita a G. nobili quodam viro occaſione caſtri alicuius, quod illa dotalitii iure ad ſe pertinere aiebat: quod ſcilicet Caſtrum illud nec ab initio nec durante Matrimonio a Viro ſibi fuerit in donationem propter Nuptias aſſignatum: quo in loco licet Donationis propter Nuptias fiat mentio, ex antecedentibus tamen verbis, quibus dicitur, quod ſuggeſtum fuerit caſtrum illud ad eandem Reginam ratione Dotalitii pertinere, reliquaque rei narratione patet de Dotalitio ſermonem eſſe. Caeterum tantus eſt eorum, quae Dotalitio accidere ſolent, numerus, vt fruſtra eſſem, ſi me omnia illa enumerare poſſe ſperarem: Quicquid enim eſſentiae Dotalitii non repugnat, pactis adiici poteſt, adeoque inter accidentalia locum habebit.

§. XI.

Ne vero Diuiſionem Dotalitii ſicco pede transeam cum ſecundum *Gloſſam ad §. igitur prooem. Inſt. verb. easdem Inſtitutiones partiri*, diuiſio animum legentis incitet, mentem intelligentis praeparet, memoriam artificioſe reformet; quasdam eius diuiſiones proferam. Diuiditur autem Dotalitium ratione Cauſae Efficientis Proximae in Conuentionale & Conſue-

Digitized by Google

ɔnſuetudinarium; de quo poſteriori iam ſupra ob-
·uaui, hinc inde moris eſſe, vt, etiamſi nullum do-
.itium promiſſum ſit, tamen debeatur. Secundo
Nobile & Ignobile; vbi Nobile dico non tan-
.m id, quod in feudo Nobili conſtituitur, ſed quod
ue in bonis feudalibus, ſiue in allodialibus inter
ɔbiles vſurpatur. Per nobiles autem hic loci tam
Jobilitatem Inferiorem *den niedern Adel*, quam ſu-
eriorem, ſub qua Barones Imp. Comites, Prin-
ipes, Duces, Electores, Reges, Imperatoresque
omprehenduntur, indigito. Nam & inter Reges
lotalitia frequentisſima ſunt. vid. BETS. *de Statut.*
ʾact. & Conſuet. Fam. Illuſtr. cap. 6. §. *38. & ſeqq.* vbi
Cautelas Principibus non ſpernendas exhibet. Imo
n ipſo etiam Iure Canonico. *c. 15. X. de Foro Compet.*
ɔccurrit locus de dotalitio inter Reges vſitato;
mentio enim ibi fit dotalitii, quod Richardus Rex
Angliae, Cor Leonis dictus, vxori ſuae deſtinaſſe
dicitur. Porro ratione formae accidentalis aliud
eſt, quod promittitur in pactis dotalibus, aliud
quod in Teſtamento, aliud quod in codicillis, aliud
quod alio inter viuos actu. Ratione obiecti in do-
talitium rerum allodialium & feudalium; in do-
talitium rerum Immobilium & Mobilium, & ex
vtroque mixtum; item in dotalitium ſpeciei & do-
talitium quantitatis; plures eius diuiſiones addere
iure ſuperſedeo.

§. XII.

Hactenus quomodo naſcatur dotalitium & quos effectus habeat explicaui, nunc itaque qua

ratione

ratione illud pereat inquirendum. Cum autem, vti ſupra dictum, Dotalitium noſtrum ſpecies ſit vſusfructus; vſusfructus autem ex communi ſeruitutum perſonalium natura morte uſufructuarii finiatur, ſtatim manifeſtum eſt, dotalitium noſtrum vxoris dotalitiatae morte extingui; cum certiſſimum ſit, eos, qui dotalitiis proſpiciunt vxoribus vltra earum perſonas ea heredibus eorum concedi non voluiſſe; vnde & eſt, quod dotalitium Germanis Nomine *des Leibgedings, der Leibzucht* indigitetur, quae a vocabulo *Leib i. e. vita*, vti ſupra oſtenſum, originem ducunt. Rei quoque ipſius quae in dotalitium data eſt, morte ſeu interitu dotalitium perit eadem ex ratione arg. §. *4. Inſt. de vſufructu.* vbi tamen diſtinguendum: aut enim certa res in dotalitium aſſignata eſt, aut non; vbi illud, verum eſt, quod dixi; vbi hoc, arbitror iure meritoque talem viduam petituram, vt loco rei, quae periit, alia ſibi reſtituatur, ex qua vtilitatem ſibi debitam percipiat. Porro Praeſcriptione quoque extinguitur ius hocce; ſi enim foemina poſt fata Mariti ſui, aut ex eo tempore, quo ius petendi habet; illud petere neglexerit; eam Iure Ciuili per 30. vel 40. annorum Praeſcriptionem excludi nullus dubito. In foro autem Saxonico 31. annorum & 6. ſeptimanarum tempus ſufficere videtur. vid. BERLICH. *P. II. Concl. 50. num. 62. ſeqq.* Iure Cabillonenſi inter Maiores 30. etiam annis praeſcribitur. vid. *le Cout. de Chaalons art. 47.* Imo Iure Bohemico & Morauico dotalitiorum praeſcriptioni trium ſaltem annorum & octodecim hebdomadum terminum prae-

E fixum

um eſſe ex *ordinationibus Prouincialibus Bohemiae &*
rauiae probat HENEL. *d. tr. c. 10. §. 24.* Renun-
ıtione quoque ius ſuum perdit foemina talis:
um enim notiſſimum ſit, quemlibet iuri pro ſe
troducto renunciare poſſe, quidni idem etiam
tione dotalitii poſſit Mulier? conf. *les Cout. de*
haalons artic. 50. vbi habetur, quod ſi Maritus res
lienet conſentiente & iuri ſuo renunciante vxore,
x aliis rebus ipſi ſatisfaciendum ſit; in caſu tamen,
i, vnde ſatisfiat, non ſuperſit, damnum vxoris
eſſe. An vero Iuramento conſenſus firmari neceſ-
ario debeat, vid. ap. BROCKDORFF. *in alleg. diſſert.*
§. *67.* conf. etiam SCHVLTES *in addit. ad Rotſchüz.*
de Dotal. art. 3. n. 4. Alienatione quoque dotalitii,
quae a vidua tali fit, illud amittitur; vbi tamen
LL. diſtinguunt inter alienationem temporariam
& perpetuam; & per hanc ſaltem amittere illam
ius ſuum ſtatuunt, & quidem quoad eas ſaltem
res, quas alienauit, non quoad omne dotalitium
vid. *les Cout. du Duché de Bourbon chap. XXI. art. 264.*
adde *les Cout. de Maine artic. 324.* nec tantum alie-
natione eas res amittit, ſi ipſa alienauit, ſed &, ſi
alienanti legitimo tamen modo, conſenſit, in quo
tamen caſu variant locorum regionumque Conſue-
tudines; alicubi enim ex aliis mariti bonis mulieri
ſubueniendum. vid. *les Cout. de Chaalons art. 58.* ali-
cubi vero nihil amplius praetendere poteſt. *Cout.*
de Bretagne Tit. XX. art. 470. au cas, que la femme con-
ſenteroit à l' alienation du propre du Mary elle perdra
ſon douaire ſur les choſes alienées ſans pouvoir pretendre
qu'il luy ſoit remply ſur les biens qui reſteront lors du deces
du Mary.

du Mary. Abuſu etiam earum rerum, quibus vtendi fruendi ius habet, extinguitur dotalitium, quo pertinet *art. 21. Iur. Prouinc. Saxon. lib. 1.* vbi dicitur: *Leibzucht kan den Weibern niemand brechen vveder lebendige oder nachgeborne Erben noch kein Mann auf den das Gut erſtorben mœcht, ſie vervvirckten es dann ſelber, als ob ſie Weinſtœck ausgrüben oder fruchtbare Bæume abhiegen, oder Leut von dem Gut vveiſen vvolten, die darzu geboren vveren, oder zu vvelcher Weis ſie jrn Erben zu ſchaden ſie jre Leibzucht aus jren Gevveren lieſſen &c.* add. eiusdem *Iur. Prou. Sax. lib. 2. art. 28.* alicubi locoum iis tantum rebus quibus abutitur, priuatur. *Cout. de Nivernois chap. 24. art. 11. ſi la douairiaire, vend ou aliene les heritages de ſon douaire, vend & aliene les bois de haute fuſtaye d'iceluy en cas non permis & autrement malverſe & adminiſtre ſon dit douaire, elle perd & ſera privée de ſon dit douaire pour les choſes deteriorées & pour le reſidu ſera tenuë bailler Caution ſuffiſante.* Quibusdam vero locis totum dotalitium perdit *Cout. du Duché d' Anchou art. 311. Si elle laiſſe courre les vignes ou parties d'icelles de tailler & de beſcher per deux ans continuels, elle perd tout ſon douaire.* Et paulo poſt: *Et auſſi ſeroit elle punie par privation de douaire quand elle vendroit oû alieneroit des choſes dud. douaire par heritage & en touts autres cas ou par ſa coulpe, l' heritier ſeroit dedommagé és choſes, qu' elle tient par douaire.* quibus conſona habentur *dans les Coutumes de Maine art. 324.* Ob adulterium quoque iure ſuo priuatur vxor, quippe quae delicto hocce omni beneficio Mariti ſe indignam reddidit. vid. HENEL. *d. tr. c. 10.* adde *les Cout. d'Anjou art. 314 & de Maine art. 327.* in quibus exceptio tamen habetur, niſi maritus de-

tum illud vxori remiſerit, plures except. vid. ap. ENEL. *in d. tract. cap. 10* Malitioſa etiam deſertio ndem poenam affert feminae. vid. *les Cout. de Bregn. Tit. XX. art. 451.* Item diuortium, ſi ipſa caum ei dederit. vid. tamen *Ius Sax. Prou. lib. 1. art. 21.* Iulto ergo magis idem obtinebit, ſi mortem ei ntulerit. Sunt etiam qui ob ſecundas nuptias mitti dotalitium affirmant; ſed male; quamuis nim in Iure Romano non magnum ſecundae illae uptiae fauorem mereantur, id tamen apud alias eraeque Gentes non obſeruatur: Imo in Legibus nultis aſſeritur, non obſtantibus ſecundis nuptiis lotalitium vires ſuas obtinere. *Iure tamen Britanniae Minoris* vidua in eo caſu perdit dotalitium, *ſi elle ſe remarie avec ſon domeſtique ordinaire;* ſine dubio ob praeſumtum adulterium. vid. *les Cout. de Bretaigne Tit. XX. art. 454.* quae exceptio regulam firmat in caſibus non exceptis. conf. HENEL. *in d. tr. cap. 10.* Eadem quoque poena manet vxorem, quae in morbo vltimo maritum non ſatis curat, aut deſerit. vid. *Conſtit. Elect. Part. 3. C. 26.* adde modo *alleg. Cout.* item, eam quae Laeſae Maieſtatis Crimen committit, plura vide ſis apud HENEL. *dict. tract. cap. 10.* cui adde ROTHSCHÜZ. *de Dotal.* & BROCKDORFF. *in alleg. Diſſertatione.*

§. XIII.

Tandem ad Affinia perueniendum. In hanc autem Claſſem referri poſſunt Dos, tum ea quae Iuris Romani eſt, tum quae in Germanorum aliarumque Gentium rebus publicis obtinet; Donatio propter nuptias, arrha ſponſalitia, Morgengaba, Meſſio,

Meſſio, Meta ſeu Mundium, viduum, & ex Iur Argentinenſi Statutario *die Liebthat;* Dos Iuris Ro mani in eo differt a Dotalitio, quod illam dare vxor aut alius eius nomine, hanc maritus; pe illam transferebatur Dominium in Maritum, ſe Ciuile tantum, cuique opponunt Doctores Natu rale vxoris, vi cuius Maritus rem immobilem in aeſtimato in dotem datam alienare prohibebatur per Dotalitium vſusfructus ſaltem transit; Do datur ad ferenda Matrimonii onera, dotalitium ad ſuſtentationem vitae; Dos extinguitur mortua vxore; Dotalitium incipit vim ſuam exſerere mortuo Marito. Quod ad differentiam dotalitii & do tis, quae iuris Germanici eſt, attinet, de ea iam ſupra actum, vbi oſtendi proprietatem rerum dotalium ſtatim tranſire in mulierem. Quomodo a Donatione propter nuptias, nec non a Morgengaba differat itidem ſupra tradidi. Arrhae ſponſalitiae dominium transfertur, non ſolus vſusfructus, & vtrinque illa datur, non a ſponſo ſaltem, & quidem non ad vitae ſuſtentationem, ſed ad firmamentum Matrimonii promiſſi. De Mundio, Meſſio, vt & Phaderfio Longobardorum, quid ſint & quomodo inter ſe differant & a dotalitio diſtinguantur facile patet, ex iis quae *Illuſtris Dn.* SCHILTERVS *in Exerc. ad π. 36.* §. *64.* & *68.* erudite diſſerit. A vulgari inter virum & vxorem donatione in eo potiſſimum differt, quod per illas transferatur rei donatae dominium, ſi nempe vel morte confirmata vel alia ratione validae redditae fuerint. Viduum adhuc ſupereſt, quo nomine, vti ſaepe venit dota-

 litium,

Digitized by Google

ſim, ita ad illud proxime accedit, ita vt fere ſub-
tis ſaltem differant. vid. *Diſſert. Inaug. Dn.* IOH.
C. FRIDII *de Iure Viduitatis* §. 45. in cuius Diſſer-
ionis §. 4. quaedam etiam de *Brautlauffsvvidum*,
i in noſtra Republica obtinebat, habentur; ad
iorum illuſtrationem cum conferre videantur,
iae *Illuſtris Vir Dn.* IOH. SCHILTERVS, *Patronus meus*
ot. Max. ex Gloſſario ſuo Teutonico ſuppeditauit, non
oſſum, quin illa heic loci apponam: Broutlauffti,
Nuptiae. *Otfrid.* 2: 8. 6.

Varthun thar thie liuti
eino brutloufti.
Frequentarunt ibi Nuptias.

Idem 4: 6. 30.
Ouch zalta in thia ſin guati
bi eino brutloufti
Item narrauit eis illa eius bonitas
de quibusdam Nuptiis.

Compoſitum ex *Brut*, & *Louben*, geloben, ſpondere
LOCCEN. 2. *antiqu. SueoGoth. c.* 25. Saxonice, *Brutlecht*,
Nuptiae. *Chron. Sax. vet. p.* 1208. *b.* Corrupte *Brunloft*
& *brunlouf. J. Arg. l.* 3. *c.* 275. *iſt daß ein Brunloufft berett*
vvürtt. cap. 278. *die Widemen die zu der Brunlouff berett und*
globt vvürdent. In quodam tamen MSCto Pergameno
legitur *Brunlöfft.* KOENIGSHOFF *chron. cap.* 1. *ſi. de*
Alex. M. Nam do Darius Dochter Roxiam zu der è und be-
gingent eine herrliche Brunlaufft. Receſſ. Imp. de Anno 1500.
art. 22. §. *vlt. Brutlauffbrieff*, Pacta dotalia. *Francoſ. de*
Anno 1509. *das hinfuro ſolche pacta ſucceſſoria noch Geding*
in Brautlauffbrieffen ſich vvyther nicht dan ad dotem &
donatio-

Digitized by Google

donationem propter nuptias, *das iſt zu beiden Zugifften*
ſtrecken ſollen. Quod tandem attinet *Liebtbat*, cu
itidem *Ius noſtrum Statutarium* mentionem iniic
Tit. von der Frauen Voraus ufft Theilung, videtur ill
eſſe, quod ad captandum amorem ei datum
eo animo, vt dominium transferatur ; quod pat
ex verbis eius Conſtitutionis, vbi dicitur: *ſie ſol a*
voraus nemen an Schleyern, *an Schœpeln*, *an Perlen*, *u*
andern Kleinodien ſilbern, *güldin gegen 5. Pfund Str*
burger Pfenning mit jm, *es wære dann das ein Ma*
einer Frauen Ichtzit gegeben hat ohne jr Malſingerli
als zu Handgifftb oder andern Liebtbat, *das do treffe*
zehen Gulden wertb. Sed hic filum abrump
Quamuis autem non tantum theoricae huic tr
ctationi plura inſeri, ſed & practica materiae huiu
tractatio ſubiungi debuiſſet, inſtituti tamen ratio
non tulit: Hinc eſt vt apud iuſtos rerum arbitro
τοῖς παραλελειμμένοις συγγνώμην facile me ob-
tenturum ſperem.

D. S. L. E. G.

COROL-

Digitized by Google

COROLLARIA.

I.

Iuris Romani modicus eſt in Iure publico ſus.

II.

Quamuis iam a temporibus Alberti II. dignitas Imperatoria in familia Auſtriaca haeſerit, Imperium tamen Romano-Germanicum ſucceſſionis iure deferri male inde inferas.

III.

Status Imperii non teneri opem ferre Imperatoribus, qui qua Archi-Duces Auſtriae bellum inferunt, verius videtur.

IV.

Etiam non Germanus Imperator eligi poteſt.

V.

Renunciationes Filiarum Illuſtrium generales de caſu Succeſſionis ab inteſtato accipiendae ſunt.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

— f1 [illegible]

Digitized by Google